

DOSPÍVAJÍCÍ UŽIVATELÉ HEROINU A PERVITINU PO 14 LETECH: ANALÝZA PSYCHOSOCIÁLNÍCH CHARAKTERISTIK

Ladislav Csémy et. al. 2012

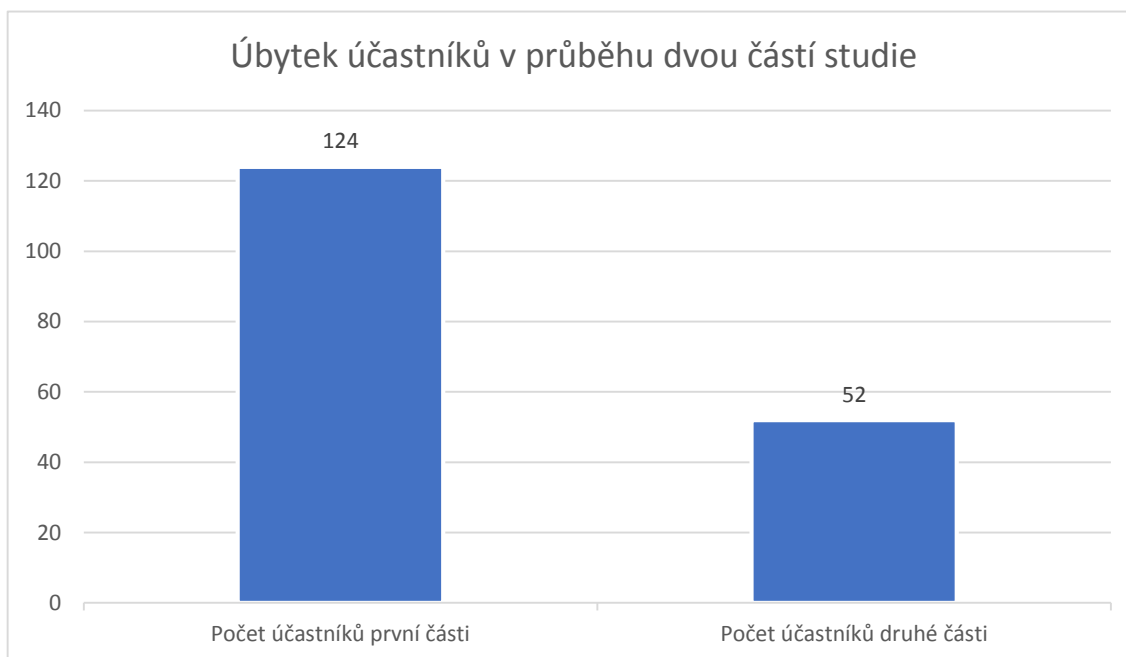
Popularizační zpracování studie

Úvod

Koncem dvacátého století došlo k prudkému nárůstu užívání ilegálních drog a Česká republika rozhodně není výjimkou, spíše naopak. V roce 2009 bylo pro drogové problémy v ČR hospitalizováno 5308 lidí, ambulantně léčeno jich bylo hned 16 343 a celkový počet problémových uživatelů na našem území tou dobou bylo až 37 000. Zahraniční studie z dřívějších let ukazují na vysokou úmrtnost problémových uživatelů, někdy až 29 % těch, kteří po dobu průběhu longitudinálního šetření v užívání pokračovali, nebo též zmiňují počet abstinujících, který je obvykle nižší než polovina (20-42 %) z původní pozorované skupiny uživatelů. Nicméně psychologickými aspekty se příliš studii podrobně nezabývalo. Tato studie je tedy první v ČR, která dlouhodobě sleduje vliv užívání drog na život jedince a zahrnuje i podrobné psychosociální aspekty. Autoři si kladli dva základní cíle: 1) zjistit u jak velké části lidí přetrvávají drogové problémy z dob dospívání do mladé dospělosti; 2) jak se liší lidé, jejichž drogové problémy trvají stále, od těch, kdo je měli pouze během dospívání, ale nyní už nepřetrvávají.

Účastníci studie

Ke studii byla použita skupina uživatelů drog zkoumaných autorem v letech 1996-1998. Ze 180 jedinců v průměru 17,5 let starých bylo vybráno pro tuto studii pouze 124, kteří souhlasili s případnou účastí v další studii a byly snáze dohledatelní pomocí rodného čísla. Studie probíhala ve dvou částech. V první části byly zkoumané osoby ve věku dospívání. Druhá část proběhla na týchž osobách v průměru o 13,6 let později. Druhé části se zúčastnilo pouze 52 lidí z původních 124, (zhruba 42 %), většinou protože se nepodařilo je dohledat, někteří odmítli účast. Průměrný věk účastníků druhé části byl 31 let. Ztráta části účastníků u studií s opětovným šetřením po časovém odstupu (zde cca 14 let) je obvyklá, ovšem jelikož v tomto případě je velmi vysoká, bylo nutné porovnat skupinu ztracených účastníků (data ze šetření v letech 1996-1998) se skupinou z druhé části studie. Cílem je objevit případné charakteristické odlišnosti jedné skupiny od druhé. Skupiny se nijak zásadně nelišily, tudíž by ztráta vysoké části účastníků nemusela mít dopad na výsledky studie. Jedinou odlišností bylo, že účastníci obou částí byly častěji primární uživatelé heroinu než jiné drogy a sami svou závislost pociťovali za silnější, než ztracená část.

První část

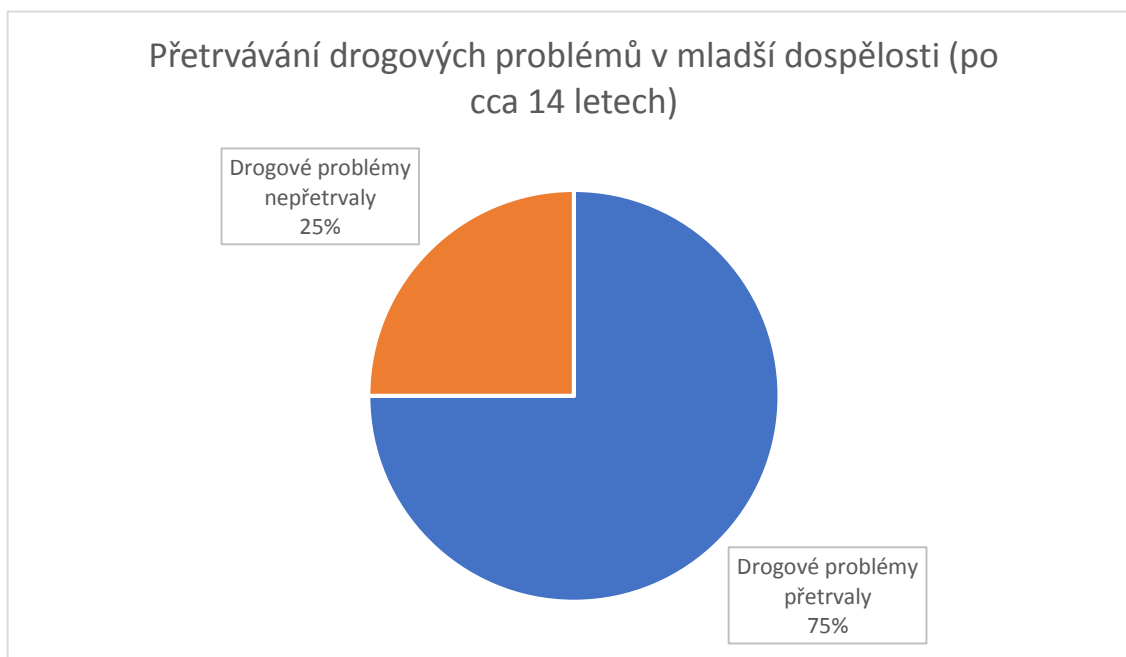
Během prvního šetření byly pomocí dotazníku zjišťovány sociodemografické údaje, otázky týkající se braní drog a kontextu, popřípadě postoje k drogám v dané rodině. Bylo zjišťováno i problémové chování, pomocí škálou vykazující symptomy disociálního chování.

Druhá část

V druhém šetření prošli účastníci rozhovorem zjišťujícím zásadní momenty z jejich života, dotazníkem, který posuzuje závažnost návykového chování v zásadních oblastech života (zdraví, zaměstnání, užívání alkoholu, užívání drog, dodržování zákona, rodina, psychické zdraví) a nakonec několik psychologických dotazníků zjišťujících depresivitu, sebehodnocení, životní spokojenost, osobnostní dotazník a index duševního zdraví.

Výsledky

Data byla zpracována statistickým programem SPSS. Z uživatelů drog během dospívání trpělo drogovým problémem po časovém odstupu 25 % zkoumaných osob. Za drogový problém bylo bráno užívání některých těžkých drog (nebere se v potaz marihuana ani extáze). Ve skupině s přetrvávajícími drogovými problémy byl nižší poměr žen. V problémové skupině mělo 76,9 % lidí nižší vzdělání (základní nebo učňovské), zatímco ve skupině bez problémů to bylo pouze 53,8 %. Zhruba polovina lidí v obou skupinách měla vykonávala zaměstnání na plný úvazek, přičemž u lidí s přetrvávajícími problémy byl vyšší výskyt manuálních prací. V manželství žije v době druhé části šetření více lidí bez problémů než jedinců s problémy. Výskyt léčení duševních potíží, nejčastěji depresí, je u obou skupin podobný, a to 31 %.

Závěr

Zásadním zjištěním studie je fakt, že požívání drog přetrvá z dospívání do mladé dospělosti (kolem 30 let) pouze u 25 % uživatelů. Dalším poznatkem je skutečnost, že pokračování v užívání drog neovlivňuje výskyt duševních poruch, neboť je u obou skupin podobný. Zásadním problémem této studie, který může zkreslit výsledky je fakt, že se jí (především druhé části) zúčastnilo velice málo osob.